

Rada
Európskej únie

V Bruseli 31. októbra 2023
(OR. en)

14531/23

LIMITE

EDUC 396
DIGIT 232
JEUN 243
EMPL 504
SOC 710

Medziinštitucionálny spis:
2023/0099(NLE)

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Návrh odporúčania Rady týkajúceho sa kľúčových faktorov umožňujúcich úspešné digitálne vzdelávanie a odbornú prípravu – prijatie

1. Výbor pre vzdelávanie preskúmal uvedený návrh odporúčania Rady na niekoľkých zasadnutiach. Súčasné znenie má podporu všetkých delegácií.
2. Výbor stálych predstaviteľov sa vyzýva, aby potvrdil dohodu, ktorú o znení uvedenom v prílohe dosiahli delegácie, a aby ho predložil Rade na prijatie a následné uverejnenie v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Návrh

Odporúčanie Rady

týkajúce sa kľúčových faktorov umožňujúcich úspešné digitálne vzdelávanie a odbornú prípravu

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej články 165 a 166,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

KEĎŽE:

1. V záveroch Európskej rady z 9. februára 2023¹ bola zdôraznená potreba odvážnejších, ambicióznejších opatrení s cieľom ďalej rozvíjať zručnosti, ktoré sú potrebné v súvislosti so zelenou a digitálnou transformáciou, prostredníctvom vzdelávania, odbornej prípravy, zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie, aby sa reagovalo na výzvy, ktoré predstavuje nedostatok pracovných síl a transformácia pracovných miest, a to aj v kontexte demografických výziev.

¹ EUCO 1/23.

2. Vzdelávanie a odborná príprava sú kľúčom k súdržnejšej, rovnocennejšej, inkluzívnejšej, digitálnejšej, udržateľnejšej, konkurencieschopnejšej, inovatívnejšej, ekologickejšej a odolnejšej Európe a k osobnému rozvoju občanov, ich blahobytu a schopnosti prispôbiť sa meniacemu sa trhu práce a obstať na ňom a zapájať sa do aktívneho a zodpovedného občianstva. V tejto súvislosti sa v uznesení Rady o strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave v záujme vytvorenia európskeho vzdelávacieho priestoru a neskôr (2021 – 2030)² presadzuje európska spolupráca s cieľom ďalej podporovať rozvoj systémov vzdelávania a odbornej prípravy v členských štátoch. Účelom týchto systémov je zabezpečiť osobné, spoločenské a profesijné naplnenie všetkých občanov pri súčasnej podpore demokratických hodnôt, rovnosti, sociálnej súdržnosti, aktívneho občianstva a medzikultúrneho dialógu, ako aj udržateľnej hospodárskej prosperity, zelenej a digitálnej transformácie a zamestnatelnosti.
3. Pandémia ochorenia COVID-19 zvýraznila potrebu zlepšiť digitálnu pripravenosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy z hľadiska odolnosti, spravodlivosti, rovnosti, kvality, inkluzívnosti, dostupnosti a bezpečnosti. Rýchlo postupujúce technologické zmeny si vyžadujú digitálnu transformáciu zameranú na ľudí a systémy vzdelávania a odbornej prípravy, ktoré sú pripravené na digitálny vek. Komisia na riešenie týchto výziev prijala akčný plán digitálneho vzdelávania na roky 2021 – 2027³. Cieľom tohto akčného plánu je riešiť digitálnu priepasť a nerovnosti vo vzdelávaní a odbornej príprave, pričom sa zdôrazňuje potenciál technológií uľahčiť dostupnejšie, bezpečnejšie, flexibilnejšie, personalizovanejšie vyučovanie a učenie sa, ktoré sú vo väčšej miere zamerané na učiaceho sa.

² Ú. v. EÚ C 66, 26.2.2021, s. 1.

³ COM(2020) 624 final.

4. V prvej strategickej prioritě akčného plánu – podpore rozvoja vysokovýkonného ekosystému digitálneho vzdelávania – sa zdôrazňuje potreba posilniť digitálne kapacity a odolnosť systémov vzdelávania a odbornej prípravy súdržným a udržateľným spôsobom. Na tento účel sa v akčnom pláne identifikovali umožňujúce faktory, ako sú príslušná infraštruktúra, pripojiteľnosť a digitálna kapacita, ktoré sa rozšírili v záveroch Rady o digitálnom vzdelávaní v európskych vedomostných spoločnostiach⁴.
5. Na účinné vykonávanie týchto umožňujúcich faktorov sú potrebné opatrenia, ktoré presahujú rámec samotných ministerstiev školstva a odbornej prípravy. Komisia viedla v tejto súvislosti v roku 2022 štruktúrovaný dialóg s členskými štátmi o digitálnom vzdelávaní a zručnostiach. Po diskusii ministrov, ktorá sa uskutočnila počas zasadnutia Rady pre vzdelávanie, mládež, kultúru a šport (EYCS) v novembri 2021, a vzhľadom na potrebu medzirezortného prístupu členské štáty vymenovali svojich zástupcov do skupiny národných koordinátorov na vysokej úrovni s mandátom zastupovať príslušné útvary svojich krajín zodpovedné za rôzne aspekty digitálneho vzdelávania, odbornej prípravy a zručností (vrátane vzdelávania, práce, digitálnych technológií, kultúry, priemyslu a financií). Vo výsledkoch štruktúrovaného dialógu⁵ boli zdôraznené viaceré spoločné výzvy, ktorým členské štáty čelia pri digitálnej transformácii svojich systémov vzdelávania a odbornej prípravy, pričom sa preukázala potreba vymieňať si najlepšie postupy na úrovni Únie.

⁴ Ú. v. EÚ C 415, 1.12.2020, s. 22.

⁵ Príloha 3 k pracovnému dokumentu útvarov Komisie SWD(2023) 205 final.

6. V prvej zásade Európskeho piliera sociálnych práv⁶ sa uvádza, že „každý má právo na kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, odbornú prípravu a celoživotné vzdelávanie, aby si udržal a získal zručnosti, ktoré mu umožnia plne sa zapojiť do života spoločnosti a úspešne zvládať zmeny postavenia na trhu práce“. Právo na vzdelávanie, stanovené a chránené Chartou základných práv Európskej únie, by malo byť zaručené za každých okolností. Podobne sa v odporúčaní Rady, ktorým sa zriaďuje Európska záruka pre deti⁷, členské štáty vyzývajú, aby deťom v núdzi, najmä tým, ktorým hrozí chudoba a sociálne vylúčenie, zaručili účinný a bezplatný prístup k vzdelávaniu a školským aktivitám.
7. V európskom programe v oblasti zručností⁸ sa stanovujú opatrenia, ktoré majú pomôcť jednotlivcom a podnikom rozvíjať viac zručností a lepšie zručnosti a využívať ich prostredníctvom posilňovania udržateľnej konkurencieschopnosti a budovania odolnosti pri reakcii na krízy, a to na základe poznatkov získaných počas pandémie ochorenia COVID-19. Uznesenie Rady o novom európskom programe vzdelávania dospelých na roky 2021 – 2030⁹ sa zameriava na možnosti formálneho a neformálneho vzdelávania a informálneho učenia sa dospelých z hľadiska celoživotného vzdelávania.

⁶ Ú. v. EÚ C 428, 13.12.2017, s. 10.

⁷ Odporúčanie Rady (EÚ) 2021/1004 zo 14. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európska záruka pre deti (Ú. v. EÚ L 223, 22.6.2021, s. 14).

⁸ COM(2020) 274 final.

⁹ Ú. v. EÚ C 504, 14.12.2021, s. 9.

8. Každý európsky občan by mal mať prístup k digitálnemu vzdelávaniu, ktoré mu umožní rozvíjať vedomosti, zručnosti a kompetencie potrebné na aktívnu účasť v súčasných čoraz digitalizovanejších spoločnostiach. V politickom programe Digitálne desaťročie do roku 2030¹⁰ sa predkladá plán, ako do roku 2030 dosiahnuť inkluzívnu digitálnu transformáciu spoločnosti a hospodárstva EÚ zameranú na človeka. To zahŕňa vytvorenie rámca riadenia a podávania správ s členskými štátmi, aby sa dosiahli príslušné ciele európskeho digitálneho desaťročia na úrovni Únie, ako je dosiahnutie univerzálnej pripojiteľnosti (širokopásmové gigabitové pripojenie pre každého a siete 5G všade, a to aj vo vidieckych a odľahlých oblastiach). Cieľom týchto iniciatív je riešiť existujúce digitálne rozdiely, pokiaľ ide o pripojiteľnosť a zručnosti, a to podporovaním opatrení a zavádzaním potrebných zmierňujúcich opatrení. V tejto súvislosti sa v Európskom vyhlásení o digitálnych právach a zásadách v digitálnom desaťročí¹¹ z roku 2022 zdôrazňuje potreba presadzovať a podporovať úsilie o vybavenie všetkých inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy digitálnou pripojiteľnosťou, infraštruktúrou a nástrojmi.

¹⁰ Rozhodnutie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2481 zo 14. decembra 2022, ktorým sa zriaďuje politický program Digitálne desaťročie do roku 2030 (Ú. v. EÚ L 323, 19.12.2022, s. 4).

¹¹ Ú. v. EÚ C 23, 23.1.2023, s. 1.

9. V uvedených iniciatívach sa zdôrazňuje, že úspešné digitálne vzdelávanie a odborná príprava sú založené na vytváraní väčšieho množstva lepších príležitostí na učenie sa a výučbu pre každého v digitálnom veku. Digitálne riešenia viedli za posledných niekoľko rokov k zlepšeniu dostupnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy v Únii. Digitálne zdroje majú potenciál preklenúť geografické rozdelenie. Najmä digitálne spoločné statky¹² môžu priniesť značné výhody, ako je strategická autonómia, zníženie nákladov a zvýšenie transparentnosti. V rýchlo sa vyvíjajúcom svete je však nevyhnutné nepretržite zlepšovať účinnosť a efektívnosť vzdelávania a odbornej prípravy a podporovať nové koncepcie výučby a učenia sa, a to aj prostredníctvom existujúcich a vznikajúcich digitálnych riešení. Okrem toho je nevyhnutné, aby učiaci sa pochopili fungovanie základných technológií a rozvíjali zručnosti a kompetencie pre tvorivé, bezpečné, etické a zodpovedné využívanie digitálnych technológií.
10. V záveroch Rady o digitálnom vzdelávaní v európskych vedomostných spoločnostiach¹³ sa zdôrazňuje, že rozsiahle šírenie digitálnych technológií a prístupu k internetu vytvárajú nové možnosti vysokokvalitného a inkluzívneho vzdelávania a odbornej prípravy v Európe. Digitálne vzdelávanie ako neoddeliteľná súčasť vysokokvalitného a inkluzívneho vzdelávania a odbornej prípravy môže doplniť prezenčné vyučovanie a prispieť k zvýšeniu dostupnosti vzdelávacieho obsahu a pedagogických postupov, k sociálnej inklúzii a k účinnému nadobúdaniu kompetencií, čo podporí úspech vo vzdelávaní pre všetkých.

¹² Pojem „digitálne spoločné statky“ je vyvíjajúca sa koncepcia, ktorú možno vo všeobecnosti vymedziť ako nerivalitné a nevylúčiteľné digitálne zdroje, ktoré sa vyznačujú spoločnou tvorbou, údržbou a správou. Patria medzi ne okrem iného softvér s otvoreným zdrojovým kódom, otvorené dáta, otvorené normy, otvorené knižnice umelej inteligencie a otvorený obsah.

¹³ Ú. v. EÚ C 415, 1.12.2020, s. 22.

11. Nové a vznikajúce technológie, ako je umelá inteligencia (AI), zároveň rýchlo vstupujú do vzdelávacieho prostredia, čo prináša potenciálne príležitosti, ako aj riziká, ako sú kybernetické hrozby. Preto je kľúčové podporovať inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy a inštitúcie neformálneho vzdelávania, ako aj učiteľov, školiteľov a iných pedagogických pracovníkov pri rozvíjaní lepšieho porozumenia takýmto nástrojom a tomu, ako ich sebedoveda a bezpečne používať v prospech výučby a učenia sa. To zahŕňa informovanosť o dôsledkoch, ktoré môžu mať na postupy výučby a učenia sa príslušné právne predpisy Únie v digitálnej oblasti, ako je pripravovaný akt o umelej inteligencii¹⁴ a akt o digitálnych službách¹⁵, a iniciatívy, ako je Európska dátová stratégia¹⁶. Akčný plán digitálneho vzdelávania, ktorý vypracovala Komisia, súčasne zvyšuje povedomie o kybernetickej bezpečnosti medzi jednotlivcami, najmä medzi deťmi a mládežou, a medzi organizáciami, najmä malými a strednými podnikmi (MSP). Vzdelávanie a odborná príprava, ako aj zvyšovanie povedomia nebudú len chrániť pred kybernetickými hrozbami, ale takisto prispievajú k rozvoju a diverzifikácii pracovnej sily v oblasti kybernetickej bezpečnosti, čím sa doplní úsilie Akadémie zručností v oblasti kybernetickej bezpečnosti.
12. Z celoživotného hľadiska má využívanie digitálnych technológií na zlepšenie dostupnosti a kvality výučby a učenia sa zásadný význam pre všetky stupne a typy vzdelávania a odbornej prípravy, od vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve cez primárne a sekundárne vzdelávanie až po odborné vzdelávanie a prípravu, vysokoškolské vzdelávanie a vzdelávanie dospelých.

¹⁴ COM(2021) 206 final.

¹⁵ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022, s. 1).

¹⁶ COM(2020) 66 final.

13. V celej škále odporúčaní Rady sa zdôrazňuje význam všetkých stupňov a typov vzdelávania a odbornej prípravy pre obnovu a spravodlivý prechod na digitálne a zelené hospodárstvo. V odporúčaní Rady týkajúcom sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť¹⁷ sa preto navrhuje modernizovaná vízia politiky Únie v oblasti OVP vrátane jej digitalizácie a využívania zmiešaného učenia a v odporúčaní Rady o budovaní mostov pre účinnú spoluprácu v oblasti vysokoškolského vzdelávania v Európe¹⁸ sa uznáva, že silné a vzájomne prepojené inštitúcie vysokoškolského vzdelávania sú dôležitým nástrojom na riešenie výziev súvisiacich so zelenou a digitálnou transformáciou.
14. Odporúčanie Rady s názvom Cesty zvyšovania úrovne zručností: nové príležitosti pre dospelých¹⁹ má okrem toho za cieľ poskytnúť dospelým s nízkou kvalifikáciou flexibilné príležitosti na zlepšenie svojich základných aj pokročilejších zručností vrátane digitálnych kompetencií relevantných pre trh práce a aktívnu účasť v spoločnosti. Do praxe sa to zavádza poskytovaním vzdelávania a odbornej prípravy vo vhodných vzdelávacích prostrediach, v ktorých kvalifikovaní učitelia a školitelia uplatňujú vyučovacie metódy prispôbené dospelým osobám a využívajú potenciál digitálneho vzdelávania.

¹⁷ Odporúčanie Rady z 24. novembra 2020 týkajúce sa odborného vzdelávania a prípravy (OVP) pre udržateľnú konkurencieschopnosť, sociálnu spravodlivosť a odolnosť (Ú. v. EÚ C 417, 2.12.2020, s. 1).

¹⁸ Odporúčanie Rady z 5. apríla 2022 o budovaní mostov pre účinnú spoluprácu v oblasti vysokoškolského vzdelávania v Európe (Ú. v. EÚ C 160, 13.4.2022, s. 1).

¹⁹ Odporúčanie Rady z 19. decembra 2016 s názvom Cesty zvyšovania úrovne zručností: nové príležitosti pre dospelých (Ú. v. EÚ C 484, 24.12.2016, s. 1).

15. Učiteľia a školitelia sú tiež obzvlášť dôležitými aktérmi v tomto procese a malo by sa k nim pristupovať ako ku kľúčovým a dôveryhodným partnerom v rámci úspešnej digitálnej transformácie, keďže sú hnacou silou vzdelávania a odbornej prípravy²⁰. Ako takých ich treba úzko zapojiť a konzultovať s nimi v oblasti zavádzania digitálnych technológií a vybaviť a posilniť ich potrebnými zručnosťami a kompetenciami, aby tieto technológie mohli účinne používať. Potrebujú podporu komplexnej koncepcie počiatočného vzdelávania, zaškolovania a kontinuálneho profesijného rozvoja. Odporúča sa aj začlenenie prístupov zmiešaného učenia vrátane spôsobov ako bezpečne a eticky fungovať v digitálnom prostredí²¹. Okrem toho sú digitálne kompetencie pedagógov a digitálna infraštruktúra, nástroje a zdroje kľúčové na posilnenie výučby a učenia sa v záujme udržateľnosti²².
16. V reakcii na potrebu dostupného, vysokokvalitného a inkluzívneho digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy by sa toto odporúčanie malo zaoberať týmito kľúčovými umožňujúcimi faktormi: i) strategickým prístupom k digitálnemu vzdelávaniu a digitálnym zručnostiam; ii) medzirezortnou koordináciou a zapojením viacerých zainteresovaných strán; iii) budovaním kapacít pre inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy, vedúcich pracovníkov a pedagogických a podporných zamestnancov; a iv) investíciami zameranými na vplyv.
17. Toto odporúčanie plne rešpektuje zásady subsidiarity a proporcionality. Členské štáty sa na základe svojej vnútroštátnej situácie rozhodnú, ako toto odporúčanie vykonajú,

²⁰ Závety Rady o európskych učiteľoch a školiteľoch pre budúcnosť (Ú. v. EÚ C 193, 9.6.2020, s. 11).

²¹ Odporúčanie Rady z 29. novembra 2021 týkajúce sa metód zmiešaného učenia v záujme vysokokvalitného a inkluzívneho primárneho a sekundárneho vzdelávania (Ú. v. EÚ C 504, 14.12.2021, s. 21).

²² Odporúčanie Rady zo 16. júna 2022 o vzdelávaní zameranom na zelenú transformáciu a udržateľný rozvoj (Ú. v. EÚ C 243, 27.6.2022, s. 1).

ODPORÚČA ČLENSKÝM ŠTÁTOM:

1. Dohodnúť sa, pokiaľ možno prostredníctvom medzirezortného prístupu a so zapojením kľúčových zainteresovaných strán, na súdržných a konzistentných vnútroštátnych a prípadne regionálnych stratégiách alebo strategických prístupoch k digitálnemu vzdelávaniu a zručnostiam a kompetenciám, ktoré sa budú rozvíjať, ďalej posilňovať alebo aktualizovať, pričom sa budú inšpirovať zásadami tohto odporúčania, a monitorovať ich účinnosť a vplyv. Pri vykonávaní svojich stratégií alebo strategických prístupov sa členským štátom odporúča:
 - a) integrovaným spôsobom stanoviť alebo preskúmať svoje národné ciele pre kľúčové faktory umožňujúce prispieť k digitálnej transformácii systémov vzdelávania a odbornej prípravy a rozvoju digitálnych zručností a kompetencií a zabezpečiť ich pravidelné preskúmavanie a aktualizáciu;
 - b) v prípade potreby zohľadniť v rámci národných cieľov strategické priority akčného plánu digitálneho vzdelávania Komisie na roky 2021 – 2027; ak je to možné, vychádzať z tohto procesu pri tvorbe vnútroštátnych plánov, ktoré majú členské štáty predložiť v rámci politického programu Digitálne desaťročie do roku 2030;
 - c) vykonávať pravidelné hodnotenia vplyvu politík a postupov v oblasti digitálneho vzdelávania, a to aj pokiaľ ide o školskú dochádzku, vzdelávacie výstupy, prístupnosť a inklúziu, rovnosť a pohodu, a to na základe prístupu celoživotného vzdelávania, a rozvíjať výskum v týchto oblastiach, pričom sa vyhne dodatočnému administratívne zaťaženiu.

2. Zvýšiť efektívnosť, účinnosť a odolnosť politiky v oblasti digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy podporovaním synergií a koordinácie na všetkých úrovniach verejnej správy a úsilím o medzirezortný prístup s účasťou viacerých zainteresovaných strán. Členským štátom sa odporúča najmä:
- a) podporovať pravidelné dialógy medzi rôznymi zložkami štátnej správy, ktoré sa podieľajú na poskytovaní digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy na primeraných úrovniach v súlade so štruktúrou národných systémov vzdelávania a odbornej prípravy;
 - b) uľahčiť štrukturálne zapojenie zainteresovaných strán a sociálnych partnerov do navrhovania politiky v oblasti digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy, do vytvárania účinných riešení, pokiaľ ide o digitálne vzdelávanie a normy, a do procesov vývoja, vykonávania a hodnotenia. Náležitá pozornosť by sa mala venovať aktívnej účasti osôb bez formálnych zastupiteľských orgánov, ako sú rodičia a učitelia, a začleneniu rôznych sociálno-ekonomických, vekových, sektorových a územných kontextov;
 - c) podporovať udržateľnú spoluprácu a výmenu so súkromným sektorom a poskytovateľmi technológií vrátane poskytovateľov vzdelávacích technológií, malých a stredných podnikov a startupov pri vývoji riešení, ktoré odrážajú hodnoty a zásady Únie, vrátane digitálnej suverenity, digitálnych spoločných statkov, interoperability, normalizácie, bezpečnosti, ochrany údajov, transparentnosti a práv duševného vlastníctva, ako aj udržateľného používania vzácnych zdrojov a energie na digitálne účely, a to napríklad prostredníctvom:
 - i) podpory vývoja a testovania digitálnych vzdelávacích nástrojov a technológií, ako aj výskumu kvality, inkluzívnosti, dostupnosti a vplyvu riešení digitálneho vzdelávania vrátane riešení založených na vznikajúcich technológiách, ako je umelá inteligencia, imerzívne technológie, ako je virtuálna realita, rozšírená realita, obohatená realita (eXtended Reality), robotika, metaverzum a alternatívy digitálnych vzdelávacích nástrojov s otvoreným zdrojovým kódom;

- ii) podpory verejno-súkromných partnerstiev na účely prípadného rozvoja a zavádzania riešení digitálneho vzdelávania;
 - d) zapojiť sa do partnerského učenia, výmeny postupov a koordinácie, a to aj v rôznych sektoroch politiky, na európskej a medzinárodnej úrovni, pokiaľ ide o príležitosti aj riziká, ktoré predstavuje používanie digitálnych zariadení vo vzdelávaní, s cieľom nájsť spoločné riešenia cezhraničných výziev²³.
3. Presadzovať digitálnu odbornú prípravu vedúcich pracovníkov a pedagogických a podporných zamestnancov inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy a podporovať budovanie ich kapacít. Členským štátom sa odporúča najmä:
- a) prijať primerané opatrenia na podporu všetkých učiteľov a pedagogických pracovníkov pri začleňovaní digitálnych technológií do ich pedagogických postupov, konkrétne pri využívaní digitálnych technológií na výučbu, učenie sa a hodnotenie, ak by to mohlo mať pridanú hodnotu, spôsobom primeraným veku. Táto podpora by mohla zahŕňať napríklad:
 - i) posilnenie postavenia učiteľov ich zapojením do rozhodovacieho procesu o začleňovaní digitálneho vybavenia do výučby a učenia sa a o výbere, vývoji a posudzovaní obsahu digitálneho vzdelávania;
 - ii) presadzovanie zavádzania digitálnej pedagogiky do všetkých programov počiatočného vzdelávania učiteľov pred ich nástupom do zamestnania, podporu poskytovateľov uvedených programov prostredníctvom potrebných zdrojov a zariadení na tento účel a spoluprácu na úrovni EÚ prostredníctvom výmeny osvedčených postupov v oblasti tvorby učebných osnov, poskytovania a hodnotenia digitálnej pedagogiky pre učiteľov;

²³ Závěry Rady o podpore pohody v digitálním vzdělávání (Ú. v. EÚ C 469, 9.12.2022, s. 19).

- iii) aktívne nabádanie učiteľov a zamestnaných pedagogických pracovníkov, aby rozvíjali a zlepšovali svoje digitálne zručnosti a kompetencie v rámci kontinuálneho profesijného rozvoja;
 - iv) poskytovanie a rozpoznávanie flexibilných, dostupných a inovačných formátov zvyšovania úrovne digitálnych zručností, ako sú online odborná príprava, krátkodobé kurzy, ktoré môžu viesť k získaniu mikrocertifikátov, vnútroštátne a medzinárodné výmeny zamestnancov a partnerské učenie, a podporu projektov spolupráce, sietí a komunit praxe a výskumu;
 - v) výmenu osvedčených postupov a skúseností v oblasti digitálnej pedagogiky prostredníctvom programov a iniciatív na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, ako sú učiteľské akadémie programu Erasmus+;
 - vi) zohľadňovanie potreby digitálnej pohody v procese výučby a učenia sa a navrhovanie podporných digitálnych prístupov a prostredí k vyučovaniu a učeniu sa pre všetky stupne a typy vzdelávania a odbornej prípravy, pričom sa zohľadní riziko nadmerného využívania a zneužívania digitálnych technológií;
- b) vyzývať inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy, aby podporovali digitálnu transformáciu vzdelávania a odbornej prípravy napríklad:
- i) podporovaním budovania kapacít a používania vnútroštátnych, ako aj európskych rámcov a nástrojov sebahodnotenia, ako sú nástroj SELFIE (nástroj sebareflexie navrhnutý na pomoc školám pri začleňovaní digitálnych technológií do výučby, učenia sa a hodnotenia, založený na rámci DigCompOrg pre vedúcich pracovníkov škôl), nástroj SELFIEforTEACHERS (založený na rámci DigCompEdu), nástroj SELFIE pre učenie sa prácou a nástroj HEInnovate (nástroj sebahodnotenia pre inštitúcie vysokoškolského vzdelávania), s cieľom určiť inštitucionálne potreby a ciele v oblasti digitálnej transformácie a zvyšovania úrovne zručností;

- ii) zohľadňovaním kritérií týkajúcich sa faktorov umožňujúcich digitálne vzdelávanie a odbornú prípravu v interných aj externých postupoch zabezpečovania kvality v inštitúciách vzdelávania a odbornej prípravy;
- iii) poskytovaním pomoci vedúcim pracovníkom inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy pri vykonávaní digitálnej transformácie, a to aj poskytovaním kontinuálneho poradenstva, podpory a profesijného rozvoja;
- iv) podporovaním rozširovania osvedčených postupov na základe dôkazov, a to ocenením rýchlo prijímajúcich inštitúcií, ktoré zlepšili výučbu a učenie sa prostredníctvom inovácií a digitálnych technológií, a podporovaním partnerských výmen;
- v) nabádaním k nepretržitému dialógu medzi inštitúciami vzdelávania a odbornej prípravy a odvetvím v súvislosti s potrebami a príležitosťami v oblasti rozvoja a odbornej prípravy, výmenou skúseností a poskytovaním spätnej väzby k produktom a technológiám použitým pri výučbe a učení sa;
- vi) zabezpečením toho, aby mala každá škola prístup k technickým a pedagogickým digitálnym podporným službám a zaškoleniu s cieľom pomôcť učiteľom a učiacim sa pri výbere, účinnom zavádzaní, riadení a údržbe digitálneho vybavenia a digitálnych nástrojov na výučbu, učenie sa a hodnotenie s dôrazom na ich pedagogické využitie;
- vii) prijímaním komplexných opatrení na riešenie otázok kybernetickej bezpečnosti vo všetkých inštitúciách vzdelávania a odbornej prípravy, vyzvaním všetkých zamestnancov k absolvovaniu odbornej prípravy v oblasti kybernetickej bezpečnosti, zvyšovaním povedomia študentov a ich rodín o kybernetickej bezpečnosti a zachovávaním spoľahlivých bezpečnostných politík a kontrol prístupu pri plnom využívaní moderných technologických riešení, ako sú kryptografia a autentifikácia.

4. Podporiť spravodlivé investovanie, ktoré je zamerané na vplyv, do vysokokvalitného, odolného a inkluzívneho digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Členským štátom sa odporúča najmä:
- a) zvyšovať efektivitu a vplyv výdavkov na pripojiteľnosť, vybavenie, infraštruktúru, digitálne nástroje a obsah napríklad prostredníctvom:
 - i) koordinácie postupov verejného obstarávania v súlade s vnútroštátnymi okolnosťami tak, aby mali tam, kde je to možné, prínos z úspor z rozsahu, pričom sa umožní flexibilita, pokiaľ ide o osobitné potreby inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy a zohľadní sa potreba udržateľnosti a dostupnosti v prípade osôb so zdravotným postihnutím; spolupráce na úrovni EÚ na dobrovoľnej báze v oblasti noriem a špecifikácií, ktoré možno použiť v záležitostiach, ako je verejné obstarávanie v oblasti digitálneho vzdelávania;
 - ii) podpory zodpovedného a udržateľného poskytovania digitálnych produktov a služieb, ako aj ich údržby, obnovy a aktualizácie v súlade so zásadou „nespôsobovať významnú škodu“;
 - iii) zvažovania alternatívnych prístupov k investíciám vrátane verejno-súkromných partnerstiev, systémov darčovstva a renovovania použitého vybavenia, pričom sa zohľadnia požiadavky na kompatibilitu softvéru a hardvéru, ako aj prípadného prekladania a opätovného používania obsahu digitálneho vzdelávania z iných členských štátov;
 - iv) poskytovania individuálne prispôbenej podpory, expertízy a know-how, napríklad vo forme verejno-súkromných partnerstiev, poradných orgánov alebo riadiacich stredísk/stredísk na koordináciu ponuky a dopytu, aby sa inštitúciám vzdelávania a odbornej prípravy umožnilo vybrať si vhodné riešenia v oblasti digitálneho vzdelávania, ktoré sú individuálne prispôsobené ich potrebám v oblasti výučby a učenia sa a ktorými sa strategicky rieši digitálna bezpečnosť, dostupnosť, ochrana osobných údajov a digitálna pohoda;

- v) zabezpečenia toho, aby boli investície do nového digitálneho vybavenia, infraštruktúry, nástrojov a obsahu doplnené zodpovedajúcou odbornou prípravou;
 - vi) podpory využívania riešení s otvoreným zdrojovým kódom, otvoreným obsahom alebo otvorenými dátami a digitálnych spoločných statkov vo všeobecnosti, čím sa prispeje k ich rozvoju v digitálnej praxi a lepšie sa ochránia verejné hodnoty, zvrchovanosť a udržateľnosť digitálnych zdrojov vo vzdelávaní;
- b) poskytovať spravodlivý prístup všetkým učiacim sa tým, že sa zabezpečia primerané investície do:
- i) vysokorýchlostného internetového pripojenia na dosiahnutie 100 % gigabitového alebo rýchlejšieho internetového pripojenia vo všetkých inštitúciách vzdelávania a odbornej prípravy a preklopenie rozdielov medzi vidiekom a mestami a sociálno-ekonomických rozdielov použitím rozličných technológií vrátane širokopásmového pripojenia, optických vlákien, technológie 5G a družicového systému v súlade s cieľmi na úrovni Únie v súvislosti s politickým programom Digitálne desaťročie do roku 2030;
 - ii) modernizácie digitálneho vybavenia v triede, aby všetci učitelia a pedagogickí pracovníci mali prístup k personalizovanému zariadeniu (stolový počítač, laptop alebo tablet) na obohatenie svojej pedagogickej praxe a aby sa všetky zariadenia pravidelne opravovali a udržiavali v súlade s ochranou údajov;
 - iii) budovania vzdelávacích prostredí v oblasti vedy, technológie, inžinierstva, umenia a matematiky (STEAM), ktoré môžu podporiť digitálnu pedagogiku prostredníctvom interdisciplinárneho prístupu;
 - iv) zabezpečenia toho, aby všetci učitelia sa na základnej a sekundárnej úrovni, najmä tí najzraniteľnejší a znevýhodnení²⁴, mali vždy, keď je to vhodné vzhľadom na ich vek, prístup k personalizovanému zariadeniu, ktoré spĺňa ich osobitné potreby, a aby sa všetky zariadenia pravidelne opravovali a udržiavali v súlade s ochranou údajov;

²⁴ Napríklad osoby žijúce vo vidieckych a vzdialených oblastiach alebo najvzdialenejších regiónoch, osoby zo sociálno-ekonomicky znevýhodnených alebo marginalizovaných skupín a osoby so zdravotným postihnutím.

- v) rozvoja dostupného, škálovateľného, prispôsobiteľného a vysokokvalitného obsahu digitálneho vzdelávania, ktorý je v súlade s učebnými osnovami a osvedčenými pedagogickými postupmi, a digitalizácie učebných a vzdelávacích materiálov v prípade, že to bude mať pridanú hodnotu;
- vi) zavádzania a integrácie príslušných centralizovaných služieb, a to aj prostredníctvom cloudových riešení, ako sú virtuálne vzdelávanie a systémy administratívnej správy (vrátane nástrojov bezpečnej komunikácie a spolupráce, úložísk vzdelávacieho obsahu, manažmentu učební a digitálneho hodnotenia), do všetkých inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy pri súčasnom zabezpečení ich štandardizácie a interoperability, súkromia a ochrany údajov;
- vii) podpory inkluzívneho vzdelávania zabezpečením dostupnosti obsahu a technológií digitálneho vzdelávania pre učiacich sa a učiteľov so zdravotným postihnutím a poskytovaním špecializovaného vybavenia a riešení pre učiacich sa s osobitnými vzdelávacími potrebami pri zohľadnení existujúcich právnych predpisov Únie v oblasti prístupnosti, najmä smerníc Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2102²⁵ a (EÚ) 2019/882²⁶.

²⁵ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/2102 z 26. októbra 2016 o prístupnosti webových sídel a mobilných aplikácií subjektov verejného sektora (Ú. v. EÚ L 327, 2.12.2016, s. 1).

²⁶ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/882 zo 17. apríla 2019 o požiadavkách na prístupnosť výrobkov a služieb (Ú. v. EÚ L 151, 7.6.2019, s. 70).

5. Poveriť skupinu na vysokej úrovni pre vzdelávanie a odbornú prípravu úlohou riadiť kľúčové strategické témy, ktorými sa zaoberá toto odporúčanie. Uskutoční sa to najmä prostredníctvom diskusií, pravidelnej výmeny informácií a poskytovania usmernení o strategických otázkach²⁷ týkajúcich sa kľúčových faktorov umožňujúcich úspešné digitálne vzdelávanie a odbornú prípravu. Skupina na vysokej úrovni by mala dostávať podporu a využívať odborné znalosti, ktoré si vyžaduje, a to aj od pracovnej skupiny pre digitálne vzdelávanie: učenie sa, vyučovanie a hodnotenie (DELTA) a iné expertné skupiny v iných odvetviach, ako je Predstavenstvo pre digitálne desaťročie, s cieľom stavať na horizontálnom, medzirezortnom prístupe. Témy, ktoré sa majú riešiť, by sa mohli oznámiť v po sebe nasledujúcich 18-mesačných politických programoch.

VÍTA ZÁMER KOMISIE:

1. Podporovať výmenu najlepších postupov, partnerské učenie a spoluprácu so zainteresovanými stranami, pokiaľ ide o digitálne vzdelávanie a odbornú prípravu. Komisia predovšetkým zamýšľa:
 - a) umožniť výmenu najlepších postupov, vytváranie sietí a partnerské učenie medzi členskými štátmi, tvorcami politík, odborníkmi z praxe a zainteresovanými stranami zo súkromného a verejného sektora prostredníctvom existujúcich nástrojov, platforiem a komunít [pracovná skupina pre digitálne vzdelávanie: učenie sa, vyučovanie a hodnotenie (DELTA), európske centrum zdrojov SALTO Digital, Európska platforma školského vzdelávania vrátane eTwinningu, Elektronická platforma vzdelávania dospelých v Európe (EPALE), platforma Lepší internet pre deti, projekty Nástroja technickej podpory], a to aj podporou európskeho centra digitálneho vzdelávania ako hlavného vstupného bodu digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy v Únii;

²⁷ Takéto otázky by okrem iného mohli zahŕňať posudzovanie a certifikáciu digitálnych zručností a kompetencií, požiadavky na kvalitu nástrojov digitálneho vzdelávania a obsahu alebo začlenenie umelej inteligencie do vzdelávania a odbornej prípravy, a to aj prostredníctvom informatiky a výpočtového myslenia.

- b) podporovať spoluprácu so zainteresovanými stranami vrátane poskytovateľov softvéru a hardvéru v oblasti digitálnej infraštruktúry a nástrojov a ich udržateľného používania vo vzdelávaní a odbornej príprave a zároveň presadzovať hodnoty a zásady Únie v oblasti súkromia, ochrany údajov, interoperability a práv duševného vlastníctva, pričom sa zohľadní potreba zabezpečiť autonómiu inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy;
- c) posilniť medzinárodnú spoluprácu v oblasti kľúčových faktorov umožňujúcich digitálne vzdelávanie a zručnosti a kompetencie.

2. Podporovať digitálnu odbornú prípravu vedúcich pracovníkov a pedagogických a podporných zamestnancov inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy. Komisia predovšetkým zamýšľa:

- a) prostredníctvom programu Erasmus+ podporovať mobilitu s cieľom zvyšovať úroveň zručností vedúcich pracovníkov a pedagogických a podporných zamestnancov inštitúcií vzdelávania a odbornej prípravy v oblasti používania digitálnych technológií pri výučbe, učení sa a správe, a to aj v súvislosti s rýchlo sa meniacimi spôsobilosťami vznikajúcich technológií;
- b) podporovať nástroje, ako sú DigCompEdu a SELFIEforTEACHERS, v prípade potreby ich aktualizovať, a podporovať spoluprácu na vývoji a realizácii kurzov týkajúcich sa digitálnej pedagogiky v rámci počiatočného vzdelávania učiteľov a kontinuálneho profesijného rozvoja;
- c) podporovať zavádzanie „Etických usmernení pre pedagógov týkajúcich sa používania umelej inteligencie (AI) a údajov pri výučbe a vzdelávaní“ s cieľom pomôcť učiteľom základných a stredných škôl účinne začleňovať umelú inteligenciu a údaje do školského vzdelávania a vychádzať z týchto usmernení s cieľom zohľadniť dôsledky zneužívania vznikajúcich technológií, napr. generatívnej umelej inteligencie, a čeliť rizikám.

3. Podporovať na vplyv zamerané investície do infraštruktúry a služieb digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy prostredníctvom vnútroštátneho financovania a financovania Únie a posilniť dôkazovú základňu o účinnosti a efektívnosti politík a nástrojov digitálneho vzdelávania. Komisia predovšetkým zamýšľa:
- a) podporovať investície členských štátov do základnej infraštruktúry digitálneho vzdelávania (vrátane pripojiteľnosti, vybavenia, nástrojov a digitálneho obsahu) prostredníctvom financovania z prostriedkov Únie a posilniť prepojenia medzi existujúcimi politikami a nástrojmi a programami financovania z prostriedkov Únie a národnými a regionálnymi stratégiami a strategickými prístupmi v oblasti digitálneho vzdelávania a digitalizácie škôl;
 - b) vzhľadom na rýchly technologický vývoj podporovať, v spolupráci s členskými štátmi a zainteresovanými stranami, vypracúvanie usmernení a požiadaviek na kvalitu týkajúcich sa dostupného, dobre navrhnutého a vysokokvalitného obsahu digitálneho vzdelávania a prostredí a nástrojov virtuálneho učenia sa (ako sú samostatné vzdelávacie riadiace systémy a aplikácie vrátane riešení s otvoreným zdrojovým kódom), aby sa napomohlo systematickému hodnoteniu kvality, bezpečnosti, dôveryhodnosti, spoľahlivosti, užitočnosti a inkluzívnosti systémov vzdelávania a odbornej prípravy. Takéto usmernenia a požiadavky na kvalitu by členské štáty používali na dobrovoľnom základe;
 - c) podporovať zapájanie členských štátov do vytvárania digitálnych spoločných statkov vo vzdelávaní a odbornej príprave prostredníctvom podpory a uľahčovania aktívnej spolupráce medzi členskými štátmi pri presadzovaní riešení s otvoreným zdrojovým kódom, otvoreným obsahom alebo otvorenými dátami so zdieľaným riadením a riadením viacerými zainteresovanými stranami;
 - d) podporovať členské štáty a poskytovateľov technológií pri riešení výziev v oblasti štandardizácie a interoperability spojených s platformami a službami digitálneho vzdelávania na rôznych stupňoch a v rôznych typoch vzdelávania a odbornej prípravy;

- e) zvyšovať koordináciu výskumu, podporovať rozširovanie najlepších postupov založené na dôkazoch a prostredníctvom programov Horizont Európa, Digitálna Európa a Erasmus+ podporovať výskum, vývoj a zavádzanie digitálnych riešení v oblasti výučby, učenia sa a hodnotenia a testovanie ich vplyvu na vzdelávacie výstupy a rovnosť;
- f) podporovať členské štáty v ich úsilí o účinné, bezpečné a inkluzívne využívanie umelej inteligencie a generatívnej umelej inteligencie vo vzdelávaní a odbornej príprave, a to aj podporou intenzívnejšej európskej spolupráce a poskytovaním príslušných usmernení, napríklad v oblasti gramotnosti v oblasti umelej inteligencie a jej kritického a sebedovedomého používania;
- g) podporovať členské štáty pri vyvíjaní účinných a efektívnych politík v oblasti digitálneho vzdelávania zlepšovaním dôkazovej základne, hodnotenia a analýzy uvedených politík napríklad prostredníctvom vzdelávacieho laboratória pre investície do kvalitného vzdelávania a odbornej prípravy, ako aj poskytovať ciele usmernenia a technickú podporu prostredníctvom Nástroja technickej podpory;
- h) uľahčovať výmenu informácií o národných prístupoch a najlepších postupoch v súvislosti s účinným verejným obstarávaním digitálneho vybavenia a infraštruktúry pre inštitúcie vzdelávania a odbornej prípravy prostredníctvom siete vnútroštátnych poradenských služieb v oblasti digitálneho vzdelávania a iných relevantných kanálov;
- i) podporovať digitálnu transformáciu certifikátov o vzdelávaní a odbornej príprave v členských štátoch najmä ďalším zavádzaním infraštruktúry európskych digitálnych certifikátov pre vzdelávanie.

4. Zlepšiť transparentnosť a vyhodnotiť pokrok vo vykonávaní digitálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Komisia predovšetkým zamýšľa:
- a) prispievať k zhromažďovaniu porovnávacích údajov o kľúčových faktoroch umožňujúcich digitálne vzdelávanie a odbornú prípravu v celej Únii tak, že bude v členských štátoch každé tri roky vykonávať prieskum o digitálnom vzdelávaní v Európe, pričom bude vychádzať z Európskeho prieskumu na školách: IKT vo vzdelávaní a bude ho ďalej rozvíjať s cieľom zhromaždiť prvý komplexný súbor údajov do roku 2025;
 - b) monitorovať, pokiaľ možno pomocou existujúcich monitorovacích nástrojov, a podávať správy o pokroku v súvislosti s kľúčovými faktormi umožňujúcimi digitálne vzdelávanie a odbornú prípravu s prihliadnutím na stratégie a strategické prístupy členských štátov v strategickom rámci pre európsku spoluprácu vo vzdelávaní a odbornej príprave, ako je Monitor vzdelávania a odbornej prípravy, pričom sa vyhne dodatočnému administratívne záťaženiu;
 - c) podporovať účasť členských štátov na medzinárodných prieskumoch, ktoré poskytujú porovnávacie údaje o aktuálnom stave pripravenosti učiteľov na digitálne vzdelávanie, predovšetkým na medzinárodnom prieskume OECD v oblasti výučby a učenia sa;
 - d) preskúmať pokrok dosiahnutý pri vykonávaní tohto odporúčania a podať Rade správu do piatich rokov po jeho prijatí.

V Bruseli

Za Radu

predseda/predsedníčka
